

Схвалено
педагогічною радою
школи
30 серпня 2019 року
протокол №1

В.І.Полюхович

Наказ № від 30.08.2019р

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Серницької загальноосвітньої школи I-III
ступенів
Зарічненської районної ради
Рівненської області

Зміст

Розділ 1. Загальні положення	3
Розділ 2. Опис "моделі" випускника школи.....	5
Розділ 3. Цілі та задачі освітнього процесу школи	6
Розділ 4. Особливості організації освітнього процесу.....	7
Розділ 5. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми.....	8
Розділ 6. Процеси розвитку, виховання і соціалізації в школі.....	9
Розділ 7. Освітня програма школи I ступеня	11
Розділ 8. Освітня програма школи II ступеня.....	20
Розділ 9. Освітня програма школи III ступеня	28

Розділ 1. Загальні положення

Серницька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Зарічненської районної ради Рівненської області знаходиться у комунальній власності, є юридичною особою, має печатку, штамп, ідентифікаційний номер. Засновником навчального закладу є Зарічненська районна рада.

Навчальний заклад у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України "Про освіту", "Про загальну середню освіту", іншими законодавчими актами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерством освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, рішеннями місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, іншими нормативно-правовими актами, Статутом школи.

Головною метою навчального закладу є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності, тобто новий випускник.

Головними завданнями навчального закладу є:

- забезпечення реалізації права громадян на повну загальну середню освіту;
- виховання громадянина України;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення;
- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- розвиток особистості учня, його здібностей і обдаровань, наукового світогляду;
- реалізація права учнів на вільне формування політичних і світоглядних переконань;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів;
- генерація нових знань та розвиток відчуття соціальної справедливості;
- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство.

Навчальний заклад несе відповідальність перед особою, суспільством і державою за:

- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання державних стандартів освіти;
- дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності, у тому числі зобов'язань за міжнародними угодами;
- дотримання фінансової дисципліни.

У відповідності до чинного законодавства загальноосвітній навчальний заклад здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти:

І ступінь - початкова загальна освіта;

ІІ ступінь - основна загальна освіта;

ІІІ ступінь - середня (повна) загальна освіта.

Призначення кожного ступеня навчання визначається Типовим положенням про загальноосвітній навчальний заклад та окреслено у відповідних освітніх програмах.

Основними засобами досягнення мети, виконання завдань та реалізації призначення школи є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм, а також

- уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної – участь у всіх предметних та міжпредметних конкурсах, олімпіадах різних рівнів; трудової – участь у всіх акціях по благоустрою та очистці території школи; художньо-естетичної – участь у вокальному гуртку.
- надання учням можливості вибору профілю ;

Освітні програми, реалізовані в школі, спрямовані на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства;
- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- рішення задач формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей населення регіону, України та інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення.

У навчальному закладі створені та функціонують: предметні методичні об'єднання, психологічна служба.

Наша школа - школа рівних можливостей для всіх. Школа працює на засадах “педагогіки партнерства”.

Розділ 2. Опис "моделі" випускника школи

Випускник нашої школи:

особистість - цілісна, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення;

патріот - з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини;

інноватор - здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя.

Освітній процес у школі спрямований на формування у випускника школи ключових компетентностей необхідних для успішної життєдіяльності:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- готовність до вибору професії відповідно до своїх здібностей та можливостей, потреб ринку праці.

Усі перелічені компетентності однаково важливі й взаємопов'язані. Кожну з них діти набувають під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читати і розуміти прочитане, висловлювати думку усно і письмово, критично мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення, конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект, здатність співпрацювати в команді.

Розділ 3. Цілі та задачі освітнього процесу школи

Школа працює над досягненням таких цілей та задач:

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, основної, середньої (повної) загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

Розділ 4. Особливості організації освітнього процесу

Школа працює за п'ятиденним робочим тижнем, вихідні дні - субота і неділя.

Відповідно до Закону України „Про освіту” тривалість уроку в 2-4 класах встановлюється 40 хвилин, в 1 класах - 35 хвилин, в 5-11 – 45 хвилин. Тривалість перерв, під час яких не відбувається харчування школярів – 10 хв., під час яких учні харчуються – 15 хв.

Для учнів 2-4-х класів за бажанням їхніх батьків або осіб, які їх замінюють, працює група подовженого дня.

Навчальний рік 2019-2020 р. розпочинається 2 вересня 2019 року та закінчується не пізніше 1 липня 2020 року.

Структура навчального року:

I семестр - з 02.09.2019 по 24.12.2019;

II семестр - з 13.01.2020 по 25.05.2020.

Впродовж навчального року проводяться канікули:

осінні канікули :

з 28.10.2019 по 03.11.2019;

зимові канікули:

з 26.12.2019 по 12.01.2020;

весняні канікули :

з 23.03.2020 по 29.03.2019.

Орієнтовна дата проведення свята «Останній дзвоник» - 25 травня 2020 року.

Крім різних форм обов'язкових навчальних занять, у закладі проводяться індивідуальні, групові, факультативні та інші позакласні заняття та заходи, що передбачені окремим розкладом і спрямовані на задоволення освітніх інтересів учнів та на розвиток їх творчих здібностей, нахилів і обдаровань.

Згідно статті 12 р.ІІ Закону України „Про освіту” навчальний рік закінчується проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової, основної та старшої школи, яка може здійснюватися в різних формах, визначених законодавством, зокрема у формі зовнішнього незалежного оцінювання.

Навчальна практика та навчальні екскурсії для учнів 5-8, 10 класів, згідно рішення педагогічної ради проводяться протягом навчального року.

Зарахування, відрахування та переведення здобувачів освіти здійснюється без конкурсу відповідно до території обслуговування та у відповідності з Порядком зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 року №367.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 зі змінами внесеними наказом № 921 від 17.08.2012 та № 401 від 08.04.2016

Розділ 5. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

На рівні школи розроблена система показників (внутрішній моніторинг), що дозволяє аналізувати наскільки ефективно реалізується освітня програма, тобто наскільки реальний "продукт" діяльності школи відповідає ідеальній "моделі" випускника. При цьому об'єктами, механізмами та термінами контролю є:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності (підвищення кваліфікації педагогічних працівників (форма проходження на вибір учителя) – не менше 150 годин протягом 5 років, атестація – 1 раз на 5 років, добровільна сертифікація, участь у різних методичних заходах, конференціях, вебінарах, семінарах, конкурсах, ковчингах, тренінгах, онлайн-курсах, дистанційне навчання – протягом року);
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (наявність документів, визначених нормативно-правовими актами з питань освіти, необхідної кількості підручників та навчально-методичної літератури
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять (вивчення системи роботи педагогічних працівників – 1 раз на 5 років, тематичний контроль знань, класно-узагальнюючий контроль – за потребою);
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) (вивчення рівня навчальних досягнень з предмета, циклу предметів – за потребою, освітньої галузі, різні види оцінювання, що відповідають «Загальним критеріям оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», які є обов'язковою складовою навчальної програми з предмета - на кожному уроці), тематичне – в кінці кожної теми, семестрове – в кінці кожного семестру, річне – в кінці року, державна підсумкова атестація – в кінці навчального року, зовнішнє незалежне оцінювання – в кінці навчального року, результати участі у предметних та творчих конкурсах різного рівня – протягом навчального року, участь у спортивних змаганнях – протягом навчального року, інтелектуальних випробовуваннях – протягом навчального року);

Результати

Завданнями внутрішньої системи забезпечення якості освіти школи є:

- оновлення нормативно-методичної бази, забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в школі;
- постійний моніторинг змісту освіти;
- спостереження за реалізацією освітнього процесу;
- моніторинг технологій навчання;
- моніторинг ресурсного потенціалу школи;
- моніторинг управління ресурсами та процесами;
- спостереження за станом соціально-психологічного середовища школи;
- контроль стану прозорості освітньої діяльності та оприлюднення інформації щодо її результатів;
- розроблення рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності та якості освіти, участь у стратегічному плануванні.

Розділ 6. Процеси розвитку, виховання і соціалізації в школі

Виховання учнів у закладі здійснюється під час проведення уроків, у процесі позаурочної та позашкільної роботи. Цілі виховного процесу визначаються на основі принципів, закладених у Конституції та законах України, інших нормативно-правових актах.

Весь освітній процес у школі зорієнтований на учня, розвиток його талантів, виховання на цінностях, цінностях загальнолюдських, цінностях поваги до іншої людини, цінностях любові до власної країни. Це пронизує весь зміст освіти і весь процес навчання. Виховання позитивних рис характеру та чеснот здійснюється через наскрізний досвід та зміст освіти.

Роль окремих виховних моментів під час навчання за наскрізними темами різна і залежить від їх мети і змісту та від того, наскільки тісно той чи інший захід пов'язаний із конкретною наскрізною темою, життєвим досвідом учнів та їх інтересами. Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через: організацію навчального та виховного середовища, а зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного розвитку учня.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. В рамках розвитку соціальної і громадянської компетентності діє учнівське врядування, яке намагається втілити принципи і механізми функціонування суспільства в межах школи. У подальшому учнівський та учительський колективи намагатимуться діяти так, щоб активна участь у житті школи викликала в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — був націлений на формування порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності.

Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Психологічна служба школи разом із класними керівниками спланувала і розробила ряд заходів спрямованих на вирішення проблем пов'язаних з саморегуляцією поведінки у діяльності та спілкуванні, використання вільного часу з урахуванням можливостей і потреб, формування та реалізації валеологічної культури у внутрішкільному житті. Заплановані інтерактивні акції, психологічні практикуми, тренінгові заняття зроблять приємним пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач та зможуть викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання та виховної діяльності, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо-предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

Реалізація змісту освіти у школі та досягнення прогнозованого результату її роботи забезпечується програмно-методичним матеріалом, що відповідає Переліку навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти I,II,III ступенів, затвердженого наказами МОН від 07.06.2017 №804, від 23.10.2017 №1407, 24.11.2017 №1539, 14.07.2016 №826, від 29.05.2015 №584.

Розділ 7. Освітня програма школи I ступеня

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Типову освітню програму для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової загальної освіти. У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів освіти таких ключових компетентностей

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Вільне володіння державною мовою	Передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях.
2	Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами	Передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками

		міжкультурного спілкування.
3	Математична компетентність	Передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмій в особистому і суспільному житті людини.
4	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій	Передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження.
5	Інноваційність	Передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади.
6	Екологічна компетентність	Передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства.
7	Інформаційно-комунікаційна компетентність	Передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях.
8	Навчання впродовж життя	Передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі.
9	Громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей	Передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я

		інших людей, дотримання здорового способу життя.
10	Культурна компетентність	Передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості.
11	Підприємливість та фінансова грамотність	Передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективною співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **наскрізні вміння**:

- читання з розумінням;
- уміння висловлювати власну думку усно і письмово;
- критичне та системне мислення;
- творчість та ініціативність;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- уміння конструктивно керувати емоціями;
- оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми;
- співпрацювати з іншими особами.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довірливості поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої*.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих

результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, у 3-4 – формувальному та підсумковому (бальному) оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладу освіти та (або) якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Освітні галузі навчального плану для перших, других класів реалізуються через інтегровані курси і навчальні предмети:

Освітня галузь «Мовно-літературна» представлена інтегрованим курсом «Навчання грамоти»(1 клас) і окремими предметами «Українська мова», «Читання»(2 клас), окремим предметом «Англійська мова».

Освітні галузі «Математична», «Технологічна», «Фізкультурна» реалізуються через окремі предмети, відповідно, - «Математика», «Дизайн і технології», «Інформатика», «Фізична культура».

Освітня галузь «Природнична, соціальна, здоров'язбережувальна та історична» реалізуються через інтегрований курс «Я досліджую світ»

Освітня галузь «Мистецька» реалізується інтегрованим курсом «Мистецтво».

Освітні галузі навчального плану для третіх, четвертих класів реалізуються через навчальні предмети:

Освітня галузь «Мови і літератури» з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальних планах реалізується через окремі предмети «Українська мова», «Літературне читання», «Іноземна мова».

У третьому і четвертому класах навчальний предмет „Українська мова” реалізується таким чином:

I семестр - 4 години – українська мова,
3 години – літературне читання;

II семестр – 3 години – українська мова,
4 години – літературне читання.

Освітні галузі «Математика», «Природознавство» реалізуються через однойменні

окремі предмети, відповідно, - «Математика», «Природознавство».

Освітня галузь «Суспільствознавство» реалізується предметом «Я у світі».

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується окремими предметами «Основи здоров'я» та «Фізична культура».

Освітня галузь «Технології» реалізується через окремі предмети «Трудове навчання» та «Інформатика».

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується окремими предметами - «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво».

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти складає 3500 годин/навчальний рік:

Клас	Кількість годин на рік
1 клас	805
2 клас	875
3 клас	910
4 клас	910
Разом	3500

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах відповідного рівня та класу.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах (дод.1).

Учні перших та других класів навчатимуться за Типовою освітньою програмою (О.Я. Савченко), затвердженою наказом Міністерства освіти і науки від 21.03.2018р. №268 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти».

Учні 3-4-х класів навчатимуться у 2019-2020 навчальному році за державним стандартом (2011 р.), затвердженим до набрання чинності Законом України «Про освіту», також типовою освітньою програмою, розробленою на його основі та затвердженою наказом Міністерства освіти і науки від 20.04.2018р. №407.

На виконання Закону України «Про освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» від 15.08.2011 №872 (зі змінами, внесеними Постановою КМ від 09.08.2017 № 588), листа Міністерства освіти і науки України «Про організацію інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» від 18.05.2012 року № 1/9 – 384, «Щодо посадових обов'язків асистента вчителя» від 25.09.2012 року № 1/9-675, витягів з протоколів засідання психолого-медико-педагогічної консультації, заяв батьків та з метою реалізації права дітей з особливими освітніми потребами на освіту за місцем проживання їх соціалізацію та інтеграцію в суспільстві в закладі створено 2 класи з інклюзивним навчанням де навчаються двоє учнів з особливими освітніми потребами.

Для організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладі створені умови для забезпечення безперешкодного доступу до будівель та приміщень закладу дітей з ООП; облаштовано інклюзивно-ресурсну кімнату для проведення корекційно-розвиткових занять.

Освітній процес у класах з інклюзивним навчанням здійснюється відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І-ступеня з українською мовою навчання(додаток №1 до наказу МОН України №407від 20.04.2018р. та типовим навчальним планом спеціальних закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою для дітей з тяжким порушенням мовлення, додаток №8 до наказу МОН України №693 від 25.06.2018р.)

Розклад уроків для дітей з особливими освітніми потребами складається з

урахуванням індивідуальних особливостей їх навчально-пізнавальної діяльності, динаміки розумової працездатності протягом дня і тижня та з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог.

Оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами здійснюється згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів та обсягом матеріалу, визначеним індивідуальною навчальною програмою.

Учні з ООП залучаються до позакласних і позашкільних заходів з урахуванням їх інтересів, побажань, індивідуальних особливостей та стану їх здоров'я.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організовує в межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Додаток 1
Навчальні програми для учнів закладів освіти I-III ступенів
(для 1-4 класів)

Предмет	№	Назва програми (автор)	Клас	Видавництво	Рік вида ння	Гриф
Українська мова (реалізується в рамках освітньої програми «Навчання грамоти» I клас) під керівництвом Савченка О.Я.	1.	Типова освітня програма для ЗЗСО, розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	1-2	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli	2018	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268
Англійська мова	2.	Типова освітня програма для ЗЗСО, розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	1-2	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli	2018	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268
Математика	3.	Типова освітня програма для ЗЗСО, розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	1-2	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli	2018	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268
Я досліджую світ	4.	Типова освітня програма для ЗЗСО, розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	1-2	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli	2018	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268
Технології	5.	Типова освітня програма для ЗЗСО, розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	1-2	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli	2018	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268
Мистецтво	6.	Типова освітня програма для ЗЗСО, розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	1-2	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli	2018	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268
Фізична культура	7	Типова освітня програма для ЗЗСО, розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	1-2	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli	2018	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268
3-4 класи						

Українська мова	8.	Українська мова. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	3-4	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navcha	2016	Наказ МОН від 29.05.2015 № 584
Літературне читання	9.	Літературне читання Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	3-4	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-	2016	Наказ МОН від 29.05.2015 № 584
Іноземна мова	10.	Іноземні мови Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл	3-4	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-	2016	Наказ МОН від 29.05.2015 № 584
Математика	11.	Математика Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	3-4	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-	2016	Наказ МОН від 29.05.2015 № 584
Інформатика	12.	Інформатика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2-4 класів	3-4	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navcha	2016	Наказ МОН від 29.05.2015 № 584
Природознавство	13.	Природознавство Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	3-4	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-	2016	Наказ МОН від 29.05.2015 № 584
Суспільствознавство (Я у світі)	14.	Я у світі Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 3-4 класи	3-4	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-	2016	Наказ МОН від 29.05.2015 № 584
Музичне мистецтво	15.	Музичне мистецтво Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	3-4	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navcha	2016	Наказ МОН від 29.05.2015 № 584

Образотворче мистецтво	16.	Образотворче мистецтво Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	3-4	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi/	2016	Наказ МОН від 29.05.2015 № 584
Трудове навчання	17.	Трудове навчання Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	3-4	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi/	2016	Наказ МОН від 29.05.2015 № 584
Основи здоров'я	18.	Основи здоров'я Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	3-4	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi/	2016	Наказ МОН від 29.05.2015 № 584
Фізична культура	19.	Фізична культура Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	3-4	Сайт МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi/	2016	Наказ МОН від 29.05.2015 № 584

Розділ 8. Освітня програма загальної середньої освіти II ступеня

Освітня програма загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405) з навчанням українською мовою і вивченням мови національної меншини.

Освітня програма окреслює організацію закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, визначає: загальний обсяг навчального навантаження, очікувані результати навчання учнів, рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти, вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік:

для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік, для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслює навчальний план закладу, який дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні.

Варіативна складова визначена з урахуванням особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів. Варіативна складова використана на:

- збільшення кількості годин на вивчення предметів інваріантної складової, які використовуються на вивчення тем передбачених навчальною програмою академічного рівня
- запровадження курсів за вибором, факультативів, що розширюють обрану навчальним закладом світоглядне спрямування .
- проведення групових та індивідуальних занять, консультацій, що проводяться для окремих учнів чи груп учнів.

Формування варіативної складової відбувається на підставі побажань учнів, за навчальними програмами затвердженими Міністерством освіти і науки України.

Під час розподілу варіативної складової навчального плану враховано гранично допустиме навантаження на одного учня, уроки фізичної культури при визначенні цього показника не враховувались. .

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх

інтересів, матеріальнотехнічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику предмета . Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем

2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу

5	Інформаційноцифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту

9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через: організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання; окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти.

Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою; предмети за вибором; роботу в проектах; позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Ек ол огі чн а й бе зп ек а й ст ро ал зв ит ок	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження.
Гр о м а д я н д с ь а л к а н	Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
З добе розп в' я і ^а ек	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я.
Пі дп ри є м ли ві ст ь і фі на нс ов ні ст	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційнодіяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство
 Мистецтво
 Математика
 Природознавство
 Технології
 Здоров'я і фізична культура

Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

Освітня галузь мови і літератури у навчальних планах реалізується через окремі предмети "Українська мова", "Українська література", "Іноземна мова (англійська)", «Зарубіжна література».

В межах галузі «Суспільствознавство» у 5-му класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6-му класі – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України». Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво» в 5-7 класах та «Мистецтво» у 8-9 класах.

Таблиця 1

до Типової освітньої програми

**Навчальний план закладів загальної середньої освіти
 з навчанням українською мовою**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		5	6	7	8
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	2,5	2
	Українська література	2	2	2	2
	Іноземна мова	3	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1	1	1	1,5
	Всесвітня історія	-	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	-
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	-
	Образотворче мистецтво	1	1	1	-
	Мистецтво	-	-	-	1
Математика	Математика	4	4	-	-
	Алгебра	-	-	2	2
	Геометрія	-	-	2	2
Природознавство	Природознавство	2	-	-	-
	Біологія	-	2	2	2
	Географія	-	2	2	2
	Фізика	-	-	2	2
	Хімія	-	-	1,5	2
Технології	Трудове навчання	2	2	1	1
	Інформатика	1	1	1	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1
	Фізична культура*	3	3	3	3
Разом		23,5+3	26,5+3	28+3	28,5+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3,5	3,5	2,5	3
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	32	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		27+3	30+3	30,5+3	31,5+3

Таблиця 8
до Типової освітньої програми

**Навчальний план класів
з поглибленим вивченням окремих предметів**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		9
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2
	Іноземна мова	2
	Зарубіжна література	2
Суспільство-знавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
	Основи правознавства	1
Мистецтво*	Мистецтво	1
Математика	Математика	-
	Алгебра	2
	Геометрія	2
Природо-знавство	Природознавство	-
	Біологія	2
	Географія	1,5
	Фізика	3
	Хімія	2
Технології	Трудове навчання	1
	Інформатика	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1
	Фізична культура**	3
Години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів, курсів		3
Разом		32+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		1
Гранично допустиме навчальне навантаження		33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33+3

Досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), передбачені Державним стандартом.

Розділ 9. Освітня програма 10-11 класів (профільна середня освіта)

Освітня програма профільної середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік:

для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік,
для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані.

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей.

Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

За модульним принципом реалізується зміст базового предмета «Фізика і астрономія». У такому разі розподіл годин між модулем фізики і модулем астрономії здійснюється відповідно до навчальних програм.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво»)

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільні предмети ;
- курси за вибором, до яких належать спеціальні і факультативні курси.

Рішення про розподіл годин для формування відповідного профілю навчання прийнято з урахуванням освітніх потреб учнів, регіональних особливостей, кадрового забезпечення, матеріально-технічної бази тощо.

Кількість годин для вивчення профільного предмета складається з кількості годин, відведених навчальним планом закладу освіти на вивчення відповідних базових предметів, і кількості годин, передбачених на профільні предмети;

Залишок навчальних годин, передбачених на вивчення профільних предметів, використано для збільшення кількості годин на вивчення базових предметів з урахуванням потреб учнів.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти окреслені у Державному стандарті. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем

2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.

3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційноцифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії

7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв’язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва

10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Освітні програми для учнів 10-11 класів, розроблена на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №408) суспільно-гуманітарного напрямку.

Профілі навчання для 10-х класів – історія України та біологія (українська філологія).

Профіль навчання для 11-х класів – філологічний (українська філологія), географія.

Вони містять загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів, а також передбачає години на індивідуальні заняття.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, забезпечується вивченням базових предметів: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова (англійська)», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика» та окремих природничих дисциплін: «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист Вітчизни».

У програмі виокремлені наскрізні лінії «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова

грамотність», які інтегрують ключові і загальнопредметні компетентності і сприяють формуванню в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Кількість годин для вивчення профільних предметів збільшено за рахунок варіативної складової навчального плану з урахуванням освітніх потреб учнів та з метою формування ключових компетентностей учнів засобами усіх предметів.

Вибірково-обов'язковими предметами визначені: «Інформатика», «Технології», «Мистецтво», що вивчаються на рівні стандарту.

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	10	11
Базові предмети¹	27	26
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Іноземна мова ²	2	2
Мова і література корінного народу, національної меншини ³	2	2
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	0
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Фізична культура ⁴	3	3
Захист Вітчизни	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Технології, Мистецтво)	3	3
Додаткові години¹ на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	8	9
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38	38

Освітня програма закладу базової середньої освіти має передбачати досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

**Навчальні програми для учнів закладів освіти І-ІІІ ступенів
(для 5-11 класів)**

ІІ ступінь

Українська мова	5-А, 5-Б 6-А, 6-Б 7-А, 7-Б 8-А, 8-Б 9-А,9-Б	Українська мова. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів українською мовою навчання. 5-9 класи. Г. Шелехова, М.Пентилюк.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Українська література	5-А,5-Б, 6-А, 6-Б 7-А, 7-Б 8-А, 8-Б 9-А,9-Б	Українська література. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Мовчан Р.В., Таранік-Ткачук К.В., Молочко С.Р.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Зарубіжна література	5-А, 5-Б 6-А, 6-Б 7-А, 7-Б 8-А, 8-Б 9-А,9-Б	Зарубіжна література. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи. Ніколенко О.М., Таранік-Ткачук К.В., Юлдашева Л.П.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Іноземна мова (англійська)	5-А, 5-Б 6-А, 6-Б 7-А, 7-Б 8-А, 8-Б 9-А,9-Б	Іноземні мови. Англійська мова. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи. Карпюк О.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Історія України (Вступ до історії)	5-А, 5-Б	Історія України (Вступ до історії). Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5 клас. Пометун О.І., Атамась О.В., Власов В.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.02.2019 №236
Всесвітня історія. Історія України (інтегрований курс)	6-А, 6-Б	Всесвітня історія. Історія України. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 6 клас. Пометун О.І., Атамась О.В., Власов В.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804 зі змінами від 21.02.2019 №236

Історія України	7-А, 7-Б 8-А, 8-Б 9-А,9-Б	Історія України. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 7-9 клас. Пометун О.І., Атамась О.В., Власов В.С.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.02.2019 №236
Всесвітня історія	7-А, 7-Б 8-А, 8-Б 9-А,9-Б	Всесвітня історія. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 7-9 клас. Пометун О.І., Атамась О.В., Власов В.С.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Музичне мистецтво	5-А, 5-Б 6-А, 6-Б 7-А, 7-Б	Мистецтво. Музичне мистецтво. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-7 класи. Масол Л.,Коваленко О., Гайдамака О.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Образотворче мистецтво	5-А, 5-Б 6-А, 6-Б 7-А, 7-Б	Мистецтво. Образотворче мистецтво. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-7 класи. Масол Л.,Коваленко О., Гайдамака О.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Мистецтво	8-А, 8-Б 9-А, 9-Б	Інтегрований курс «Мистецтво» Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 8-9 класи. Масол Л.,Коваленко О., Гайдамака О.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Природознавство	5-А, 5-Б	Природознавство. Програма для Загальноосвітніх навчальних закладів. 5 клас. Гільберг Т.Г., Крячко І.П., Дементієвська Н.П.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Географія	6-А, 6-Б 7-А, 7-Б 8-А, 8-Б 9-А,9-Б	Географія. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 6-9 класи. Олійник Я.Б., Гладковський Р.В., Вітенко І.М.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Фізика	7-А, 7-Б 8-А, 8-Б	Фізика. Програма	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства

	9-А,9-Б	для Загальноосвітніхнавчальнихза кладів. 7 – 9 класи. Ляшенко О.І., Бар'яхтар В.Г., Гудзь В.В.	ua		освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Хімія	7-А, 7-Б 8-А, 8-Б 9-А,9-Б	Хімія. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів: Хімія. 7-9 класи. Величко Л.П., Дубовик О.А.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Держав на	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Біологія	6-А, 6-Б 7-А, 7-Б 8-А, 8-Б 9-А,9-Б	Біологія. Програма для загальноосвітніхнавчальних закладів. 6-9 класи. Костіков І.Ю., Курсон В.В., Малікова С.О.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Держав на	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Трудове навчання	5-А, 5-Б 6-А, 6-Б 7-А, 7-Б 8-А, 8-Б 9-А,9-Б	Навчальнапрограма з трудогонавчання для загальноосвітніхнавчальнихза кладів. 5-9 класи. Сидоренко В.К., Боринець Н.І., Терещук А.І.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Держав на	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Фізична культура	5-А, 5-Б 6-А, 6-Б 7-А, 7-Б 8-А, 8-Б 9-А,9-Б	Фізична культура. Навчальнапрограма для загальноосвітніхнавчальнихза кладів. 5-9 класи.Круцевич Т. Ю., Галенко Л.А., Тимчик М.В.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Держав на	Наказ Міністерства освіти і НаукиУкраїни від 23.10.2017 №1407
Основи здоров'я	5-А, 5-Б 6-А, 6-Б 7-А, 7-Б 8-А, 8-Б 9-А,9-Б	Основи здоров'я. Програма для загальноосвітніхнавчальних закладів. 5-9 класи. Бойченко Т.Є., Воронцова Т.В., Шиян О.І.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Держав на	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Математ ика	5-А, 5-Б 6-А, 6-Б	Математика. Програма для загальноосвітніхнавчальних закладів. 5-9 класи. Бурда М. І., Мальований Ю.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Держав на	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Алгебра	7-А, 7-Б 8-А, 8-Б 9-А,9-Б	Математика. Алгебра. Програма для загальноосвітніхнавчальних закладів. 5-9 класи. Бурда М. І., Мальований Ю.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Держав на	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804

Геометрія	7-А, 7-Б 8-А, 8-Б 9-А, 9-Б	Математика. Геометрія. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи. Бурда М. І., Мальований Ю.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Інформатика	5-А, 5-Б 6-А, 6-Б 7-А, 7-Б 8-А, 8-Б	Інформатика. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Інформатика	9-А, 9-Б	Інформатика. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи. Желдак М.І.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.05.2015 №585
Правознавство	9-А, 9-Б	Основи правознавства. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 9 клас. Т.О.Ремех, Р. Євтушенко, В. Сутковий	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
III ступінь					
Українська мова	10-А, Б 11-Б	Українська мова. Навчальна програма (рівень стандарту) 10-11 класи загальноосвітніх навчальних закладів. Мацько Л.І., Груба Т.Л.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 №1407
Українська мова	11 -А	Українська мова. Навчальна програма (профільний рівень) 10-11 класи загальноосвітніх навчальних закладів. Філологічний напрям, профіль – українська філологія. Мацько Л.І., Груба Т.Л.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 №1407
Українська література	10-А, Б 11-Б	Українська література. Навчальна програма (рівень стандарту) 10-11 класи загальноосвітніх навчальних закладів. Філологічний	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і Науки України від 23.10.2017

		напря́м, профі́ль – українська філологія. Г.О.Усатенко, А.М.Фасоля			№1407
Українська література	11-А	Українська література. Навчальна програма (профільний рівень) 10-11 класи загальноосвітніх навчальних закладів. Філологічний напря́м, профі́ль – українська філологія. Г.О.Усатенко, А.М.Фасоля	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і Науки України від 23.10.2017 №1407
Зарубіжна література	10-А, 10-Б, 11	Зарубіжна література. Програма для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. Рівень стандарту. Юлдашева Л.П.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і Науки України від 23.10.2017 №1407
Математика	10-А, 10-Б, 11	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія) Програма для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 №1407
Історія України	10-А	Історія України. Всесвітня історія Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 класи. Профільний рівень (історичний профіль). Мудрий М.М.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 №1407 із змінами від 21.02.2019 №236
Історія України	10-Б	Історія України. Всесвітня історія Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 класи. Рівень стандарту. Мудрий М.М.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 №1407 із змінами від 21.02.2019 №236
Історія	11-А, Б	Історія України. Всесвітня	Сайт МОН України	Державна	Наказ

України		історія Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів.10-11 класи. Рівень стандарту. Мудрий М.М.	http://www.mon.gov.ua	на	Міністерства освіти і науки України від 14.07.2016 №826 із змінами від 21.02.2019 №236
Всесвітня історія	10-А	Історія України. Всесвітня історія Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів.10-11 класи. Профільний рівень (історичний профіль). Мудрий М.М.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 №1407 із змінами від 21.02.2019 №236
Всесвітня історія	10-А	Історія України. Всесвітня історія Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів.10-11 класи. Рівень стандарту. Мудрий М.М.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 №1407 із змінами від 21.02.2019 №236
Всесвітня історія	10-Б	Історія України. Всесвітня історія Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів.10-11 класи. Рівень стандарту. Мудрий М.М.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 №1407 із змінами від 21.02.2019 №236
Всесвітня історія	11- А,Б	Історія України. Всесвітня історія Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів.10-11 класи. Рівень стандарту. Мудрий М.М.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 14.07.2016 №826 із змінами від 21.02.2019 №236
Іноземна мова (англійська)	10-А, 10-Б, 11- А,Б	Англійська мова. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і Науки України

		спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 10-11 класи.			від 23.10.2017 №1407
Фізика і астрономія	10-А, 10-Б, 11	Фізика і астрономія. Навчальні програми для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту. Ляшенко О.І.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.11.2017 № 1539
Хімія	10-А, 10-Б, 11 -А,Б	Хімія. Програма для закладів загальної середньої освіти. 10-11 класи. Рівень стандарту. Дубовик О.А., Бобкова О.С.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 №1407
Біологія і екологія	10-А, 11- А,Б	Біологія і екологія. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. 10-11 класи. Рівень стандарту.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і Науки України від 23.10.2017 №1407
Біологія і екологія	10-Б	Біологія і екологія. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. 10-11 класи. Профільний рівень.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і Науки України від 23.10.2017 №1407
Фізична культура	10-А, 10-Б, 11	Фізична культура. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 класи. Рівень стандарту. Тимчик Є.Ю.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 №1407
Захист Вітчизни	10-А, 10-Б, 11	Захист Вітчизни. Навчальна програма для навчальних закладів системи загальної середньої освіти. 10-11 класи. Рівень стандарту.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і Науки України від 23.10.2017 №1407
Інформатика	10-А, 10-Б, 11	Інформатика. Навчальна програма вибірково обов'язкового предмета учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і Науки України від 23.10.2017 №1407

		Рівень стандарту.			
Технології	10-А, 10-Б, 11	Технології. Навчальна програма. Рівень стандарту. 10-11 класи. Терещук А.І.,	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 №1407
Географія	10-А, 10-Б, 11 -А	Географія Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. 10-11 класи. Рівень стандарту.	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і Науки України від 23.10.2017 №1407
Географія	11 -Б	Географія Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. 10-11 класи. Профільний рівень	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і Науки України від 23.10.2017 №1407
Громадянська освіта	10-А, 10-Б	Інтегрований курс «Громадянська освіта» Навчальна програма інтегрованого курсу для 10 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту Т.Бакка..	Сайт МОН України http://www.mon.gov.ua	Державна	Наказ Міністерства освіти і Науки України від 23.10.2017 №1407

